

DÉLVIDÉK

(HÁRSZAI NAPLÓ) — POLITIKAI NAPILAP.

— Szerkesztőség és kiadóiroda: —
Szabadka, IV., Rákóczi-u. 20.
Telefonszám 500.

Felolvasó szerkesztő:
KÖNYI LAJOS

Szerkesztő:
BERKES MÁRK

— Megjelenik mindennap délután. —
Előfizetési díjak: egész évre 72 K,
félévre 36 K, negyedévre 18 K.

A német megbizottak a béketanácskozásán.

Páris, ápr. 23. A négyesbizottság április 25-ére meghívta a német megbizottakat a versailles-i béketanácskozásra.

Wilson még nem utazott el.

Páris, ápr. 23. A „George Washington” gőzös megérkezett a breszti kikötőbe. Wilson azonban ezen a gőzön csak május elseje táján fog elutazni Amerikába.

Az összes antant szövetséges államok ülése.

Páris, ápr. 23. — Szerdán délután Pichen elnökléte alatt az antantbeli összes szövetséges államok ülést tartottak. Az ülésen a következő 18 állam képviselői vettek részt: Kuba, Görögország, Guatemala, Honduras, Szibéria, Paragua, Uruguay, Lengyelország, Románia, Szerbia, Szírán, Angolország, Amerika, Franciaország, Olaszország, Belgium és Cseh-szlovákország. Ezek az államok mind hadiállapotban voltak Németországgal.

Betiltott lap.

Zágrábból jelentik, hogy báni rendeletre a „Sloga” című lapot betiltották.

Fegyverszünet a csehszlovákok és magyarok között.

Bécs, ápr. 23. A csehszlovák és magyar csapatok megkötötték a fegyverszünetet. A csehszlovák csapatok megmaradnak a mostani demarkációs vonalaknál, a magyarok pedig visszavonulnak az antant által elrendelt vonalig.

Az antant a szibériai német foglyokért.

— Több mint fele meghalt Szibériában. —

Páris, ápr. 23. Az antant-bizottság, melynek feladata, hogy az összes hadifoglyok sorsáról gondoskodjék, azt jelenti, hogy megtette a leghomályosabb lépéseket arra nézve, hogy azok a németek, akik Szibériában szenvednek mint hadifoglyok, minél előbb hazatérhessenek Németországba. Olyan hírek érkeztek, hogy az ott levő hadifoglyoknak több mint fele meghalt az irtózatos szenvedések miatt.

Ki fizeti a hadikárokat?

Páris, ápr. 23. A háberus károk megállapítására kiküldött bizottság teljes ülést tartott, amelyen arról tanácskoztak, ki fizesse meg a hadikárokat.

Keresztény

szociálizmus.

A szociálizmus mint világszemlélet ítéletet mond Istenről, erkölről, végekről, tulvilágról és ezáltal indirekte szembekezd a kereszténységgel. Mint pusztán társadalmi megfogalom, a tekintély és a magántulajdon tagadása révén az állam alapjainak a fölforgatását célozza és ezáltal indirekte helyezkedik szembe a kereszténységgel.

Nes, tagadhatatlan, hogy sok a hiány és a fogyatkozás a jelenlegi rendben. De rombolással még nem építünk és egy igazságtalanságot nem szabad egy még nagyobb elűntetési akarni a föld színéről. Avagy nincs más út a kibontakozásra?

Van. A vallás nem ellenzi a szociális megfogalmakat, melyek a törvény és igazság keretén belül a proletár-osztályok helyzetének tetemes javítását célozzák. A kereszténység nem azt mondja a munkásnak: „Nezz az égbe, légy türelmes, majd annál jobb dolgod lesz a mennyországban, mind többet nyemorogsz a földön.” Hittünk nem kötelez arra, hogy lemondjunk a földi javakról az égi reményben. Ha valakinek, hát egy vallásos keresztény embernek van joga a föld örömeiben, sz. Pál szavai szerint: „Mind a tiétek, ti pedig Krisztusé vagytok”. Tehát nem alamizsnát kér a munkás, hanem a természet-jog alapján igazságot követel és tisztességes megélhetést magának és családjának.

Nissen megélhetés a földön van bőven mindenki számára. De egyesek luxusban és tobzódásban élnek, meg nem gondolva, hogy minden földeslegük a szegények öröksége Isten szándéka szerint. Egy eszöppet sem kereszténytelen gondolat tehát, ha egy új társadalmi rend megteremtésén fáradozunk, amely a jelenlegieknél méltányosabb állapotokat ígér.

Ezért az új rendért künd

a keresztény szociálizmus is. Ez is szembehelyezkedik azzal a legszélső individualizmussal, azzal a liberális kapitalista rendszerrel, amely a termelési eszközök fülhalmozásával szolgásgba taszítja a munkások millióit, [egy olyan szolgásgba, amely csak abban különbözik a római rabszolgásgtól, hogy a munkás most szabad szerződés folytán veti magát alá a munkaadó akaratának, de társadalmi kényszerből a megélhetés miatt.

Am azért ennek a szociálizmusnak annyi köze van a szociáldemokráciához, mint a püspök ornátusának a szabadkőműves nagymester köntnyéhez, mikor egy új páhelyt inaugurál. Mert a keresztény szociálizmus nem követeli sem a vagyonszünetet, sem a termelési eszközök közösségét, amennyiben mint a kötő jogfosztást jelent. A keresztény szociálizmus nem fölforgatni akar, hanem meg egyezés és törvénykezés útján új rendet teremteni; olyan állami és társadalmi berendezkedést, amely minden állampolgárnak lehetővé tegye a munkája után való tisztességes megélhetést, mely védelmet nyújtson a munkásszere és a kizsákmányolás ellen mindenkinek.

A keresztény szociálizmus is azt mondja: Vissza a természetnek! De nem a fákra, a barlangokra, nem az állati esordák legelő- és asszonyközösségéhez, hanem vissza az emberi természetnek megfelelő erkölcsi rendhez: vissza az öskeresztények emberi szeretetéhez, amely egyedül a vallás motívumaira támaszkodva azt eredményezte, hogy — mint az Apostolok Cselekedeteiben olvassuk, — nem volt közöttük szegény vagy szökőkűdő.

Nagy érdeme Ketteler német püspöknek, hogy meg egyengette a kereszténység útját a proletárok szivehez. 1864-ben kiadott apológiai füzete: „Der Arbeiterfrage und das Christentum” —

hajnalpirkadása lett a keresztény szociálistáknak. Ebben a füzetben ő az okait kutatja a munkásosztályok bajainak, hogy aztán rámutasson az egyházban rejlő ellenszerekre. Ez a művecske előfutárja lett a nagy munkás-pápa, XIII. Leo enciklikáinak.

Ketteler óta mindenfelé hódít a keresztény szociálista gondolat. A Fuldáan egybegyűlt német püspökök a szociálistáknak tették tanácskozási tárgyává és közös pásztorlevélben nagyon szívére kötötték a klérusnak, hogy a munkáskérdések behatóan foglalkozzanak. Ezért tud a német klérus a társadalmi téren annyi szaktudással sorompóba lépni, mint sehol a világon.

Nem földi indokok, hanem csakis a vallás motivumai képesek egyrészt a túlzott követelésektől, másrészt a védtelenek kizsákmányolásától visszatartani az embereket. Isten gyermekei vagyunk és mindnyájan testvérek Krisztusban; a mások verejtékén összeharcsolt vagyongonoszság; vén igazság és boszu; van tulvilág, ahol az elnyomottak is megtalálják az igazság hamisítatlan mérlegét. Ezek döntő keresztény gondolatok a szociális kérdés megoldásánál.

Alkoholtilalom és alkoholfogyasztás.

(Saját tud.) — ápr. 23

Szabadkán tudvalevően alkoholtilalom van. Szabályszerűen elrendelt alkoholtilalom, amely ellen vétő italmérők súlyos büntetésben részesülnek. Szabadka közönsége pedig nyugodt ebben a tudatban, hogy nincs szesz, tehát nincs garázdálkodás, biocsázás és más e féle, és senki sem hinné el, hogy az a bizonyos alkoholtilalom főleg papíron van meg s a gyakorlatban nem igen. Pedig így van ám. Hetek óta szerzett tapasztalatok nyomán elárulhatjuk, hogy így van. Nincs alkohol, mindazonáltal lépten-nyomon berugott alakokkal lehet találkozni. — Nincs alkohol és mégis vig zeneszó és borizó kurjongatás hallatszik ki igen sok kocsimárból, még a főter táján is. Nincs alkohol és egyik Batthyány utesi kocsmában piros folyadék előtt láttunk üldögélni egy keresztbenálló szemű francia vitézt. — A piros folyadék pedig nem vala málnaszörp, mert egyrészt boros üvegben volt, másrészt attól berugni aligha lehet. De hát ez még semmi. Ha a riportszerzés szent nevében valaki a bőrét is kockáztatja éjjel, alkalma lehet a szigorúan lezárt kocsmáajtók mögül diszkrét tamburaszót hallania, sőt poháresőrgést is. A poharakban pedig aligha mérnek vizet, mert a víz mellett nem szokás kurjongatni.

A rokkantak mint piaci árusok.

— A régi árban kapják meg az árusító helyeket. —

(Saját tudósításunk.)

— április 26

A városi tanács dr. Barta Antal tisztifőorvos indítványára elhatározta, hogy a piaci elárusító-helyeket a rokkantaknak adja ki első sorban. Piaci elárusításra összesen 21 rokkant jelentkezett, akiket a javadalmi hivatal ma tárgyalt is. A rokkantak csak a baltéri helyeket igénylik.

A tanács, tekintettel arra, hogy a közgyűlés 500,000 korona segélyt utalt ki a rokkantak ideiglenes segítésére, — akként határozott, hogy ezeket a helyeket csak a jelenlegi bérösszeg mellett hajlandó átadni. A város még így is nagy anyagi áldozatot hoz, mert ha ezeket a legjobb helyeket ár-

verés útján adna ki, a 21 helyért a jelenlegi 12,575 korona bérösszeg helyett ennek háromszorosát is megkaphatná.

Amennyiben a rokkantak ilyen feltételek mellett a piaci elárusító-helyeket megtartják, ezeket a mai kihirdetett árverés mellőzésével a rokkantaknak adják ki.

Egy ember csak egy helyet kaphat és az így kiadott helyeket albrleibe kiadni nem szabad. Az elárusítást csak a rokkantak vagy családtagjaik végezhetik. Visszaélés esetén a kedvezményes árban adott elárusító-helyeket elveszik. A fennmaradó 104 elárusító helyet árverés útján fogják kiadni.

Rendelet áruk és élelmicikkek szabad forgalmáról

— Megszűnt minden rekvirálás. —

(Saját tudósításunk.)

Szabadka, április 24

Lapunk tegnapi számában megemlékeztünk a belgrádi kormány rendeletéről, amelyet kivonatolva ismertettünk is. A rendelet, amelyet a városi tanács a lakossággal hirdetmény útján is közölni fog, szövege a következőket tartalmazza:

6133. szám tan. 1919.

Hirdetmény.

Szabadka város tanácsa a minisztertanács következő rendeletét közli:

1) A szerb, horvát és szlovén királyságban a kereskedelem a belső forgalomban teljesen szabad

2) Kivételt képeznek csak az állami egyedárusítás tárgyát képező cikkek és azok, amelyek a minisztertanács által ilyenekül kijelöltetnek; ezek jelenleg a következők: só, petróleum, dohány, cigarettapapír; ásványolajok, gyufa és cukor.

3) Az áruforgalma belső területen teljesen szabad és a hatóságok nem jogosultak azt bármilyen irányban korlátozni.

4) A volt osztrák és magyar hatóságok részéről szervezett összes központok, korlátozások, kontingentálások, árurendelkezések, — avagy zárlávélékek az egyes hatóságok részéről, megszűntek.

5) A személyes kereskedelmi jog, míg az egyöntetűen szabályozva nem lesz, az egyes fenálló törvények által szabályozatik.

6) A demarkacionális vonalon túli, és a semleges államokba való árukivitel, a békekötésig az ipar és keresk. minisztérium mellé rendelt Központi Igazgatóság által rendeztetik, — az ellenséges államokba pedig a minisztertanács engedélyével.

Fenti rendelet alapján Szabadka város tanácsa minden további rekvirálást ezennel beszüntet és kijelenti, hogy mindenki árujával szabadon rendelkezik. Az összes árukra, kivéve a fenti egyedárúkat, a szabadkereskedelmet újból megnyitja. A közlelmezés célja-

ira bejelentett sertésekre a járlatok a közlelmezési hivatalnál át vehetők. A közlelmezési céljára szerződésileg eladott, de még át nem adott tengerit mindenki magának megtarthatja. ha ezt a hivatalnál bejelenti és az adott foglalatot a városnak visszafizeti.

A szabadkereskedelem életbe lépte folytán a városi tanács ezentul semmiféle áru beszerzését eszközölni nem fogja, e téren egyedüli feladatát fogja képezni, hogy a város részére szükségese és egyedáruság alá vett árukat beszerezze és azokat a kereskedelem útján jegyek alapján igazságosan elosztja.

Ezen rendelet folytán a közlelmezési hivatal az eddigi feltételek mellett az élelmezési cikkek beszerzését nem eszközölheti; tekintettel ezen körülményre, figyelmeztetik a lakosságot, hogy f. é. május hó 1-étől mindenki azok beszerzéséről maga gondoskodjék, mert a közlelmezési hivatal a rendelkezésre álló készletből csak a teljesei (s bizonyítvánnyal igazolt) szegényeknek és rokkantaknak juttathat jegyfelmutatás mellett.

Az állami és városi hivatalnokok és alkalmazottak élelmezéséről továbbra is a város fog gondoskodni.

Szabadkán, 1919. évi ápr. 22.

Városi Tanács.

— A nyugati időszámítás bevezetése. Belgrádi miniszteri rendelet értelmében a szerb-horvát-szlovén királyság területén május elsejétől kezdve bevezetik az egy órától 24 ig terjedő időszámítást, amely Európa nyugati államaiban már régóta meg van honosítva. Ezentul az órákat nem délelőtt 12 és délután 12 órára osztják be, hanem a délutáni órákat a 12 től 24 ig terjedő számokkal jelzik. Délután 5 órakor helyett tehát azt kell mondani: 17 órakor.

A zsidó hitközség adószedése.

Fizetni kell még a leszerelt katonáknak is, különben végrehajtják.

(Saját tud.) Szabadka ápr. 24

A zsidó hitközség furcsa színezetű belső harcáról nem írunk eddig, mert nem akartuk a hitközség ügyeit bolygatni. De most oly általános felzúdulás észlelhető a hitközség jelenlegi vezetősége ellen, hogy ez máltán kihívja a bírálatot.

Arról van ugyanis szó, hogy egymásután érkeznek be a városi tanácshoz kérvények, amelyekben védelmet kérnek, — a kérelmezők szerint — jogtalanul kivett hitközségi adók erőszakos, illetve árverés útján való behajtása ellen. Egyik kérelmező azt állítja a zsidó hitközségről hogy a jelenlegi zavaros állapotok nyújtotta „kedvező alkalmat“ a zsidó hitközség a saját céljaira használja ki (?)

Dr. Láneci Félix szabadkai lakos a tanácshoz benyújtott kérelmében előadja, hogy hitközsége, annak ellenére, hogy a háború alatt katonai szolgálatot teljesített a katonai szolgálat idejére is kirottá az adót és azt végrehajtás útján is be akarja vasalni, holott a hitközségnek tudnia kellene, hogy az 1915 évben kiadott moratóriumi rendelet szerint a hadbavonultaknak nem kell adót fizetniük.

Dr. Láneci és több társa a tanácstól kér védelmet a zsidó hitközség emez, árveréssel egybekötött ténykedése ellen, annál is inkább, mert az adókat a bevonultaknak különben is elégedték és úgy látszik, ehhez csak a szabadkai zsidó hitközség ragaszkodik göresösen.

A városi tanács, miután az ügy nem a tanács hatáskörébe tartozik, a panaszokat a pénzügyigazgatóság útján a kultuszminiszter elé terjeszti. És miután az 1915-ben kiadott moratóriumi rendelet csak a hírói uton behajtandó követelésekre vonatkozik a tanácsnak nincs módjában a kitűzött árveréseket elhalasztani, sőt mint közigazgatási hatóságnak kötelessége a törvény értelmében az adók behajtására végrehajtót kinevezni. A tanács utasította is a zsidó hitközséget, hogy a végrehajtó kinevezésére írásbelileg terjessze elő kérelmét. A tanács emez álláspontja a hitközség törvényszerű eljárását igazolja: viszont más kérdés az, hogy a szabadkai zsidó hitközség hogyan óhajtja méltányolni a hadbavonultaknak a „köz“ érdekében hozott erkölcsi és anyagi áldozatait. Ez megint a hitközség belső ügye. Annyi azonban bizonyos, hogy ezzel az adóművelettel a szabadkai zsidók között akkora elégedetlenséget szítottak, hogy a zsidó vallásból tömegesen ki akarnak térni. A szabadkai zsidó hitközségben még nagy meglepetések várhatók!

Kávéházakban kérje a „Délvidék“-et.

Feladó szerkesztőnk telefonszáma Palacs 34.

Egy eltévedt golyó áldozata.

— Egy urilány balesete. —
(Saját tud.) — ápr. 24

Könnyen végzetessé válható baleset érte tegnap estefelé Berger Jakab szabadkai malomtulajdonos fiatal leányát, Böskét. A baleset szinte érthetetlennek és megmagyarázhatatlannak látszik, olyan furcsa körülmények között történt. A fiatal urilány gyanútlanul haladt tegnap este 6 óra tájban a városi székházban levő Rukavina-cukrászda előtt. Hirtelen egy kis pántánást hallott a feje fölé a székház falán. A következő pillanatban pedig a nyakát előtörtte a vér és erős fájdalmat érzett. Rémülten ment be a cukrászdába ahol kiderült, hogy nyakát lövés érte, — noha semmiféle durranást nem hallott. A golyó áthatotta a nyak zsírpárnáját és megakadt, anélkül, hogy súlyosabb sebet ejtett volna rajta. A cukrászdában véletlenül jelen volt Mamuzsics Antal orvos-tauballgató, aki rögtön segítségére sietett a megsérült urilánynak. Közben a golyó, amely nagyon lazán ékelődött be a nyak zsírpárnájába, kiesett. — A megsérült urilányt hevenyében bekötötték és kocsi a képzőben lévő hadikórházba szállították, ahol dr. Murányi operátor első srgélyben részeltette és bekötözte.

Állapota szerencsére nem súlyos, noha valósággal hajszálon mult, hogy a golyó egyik nyaküterét nem szakította, ami rögtön halált idézett volna elő.

A lövés eredetét nem tudjuk megmagyarázni. Legvalószínűbbnek látszik az a feltételezés, hogy valahol a város végén lötték ki a város háza falát találta, ahonnan visszapattanva a történetesen arra haladó urilány nyakát találta. — Fenti feltételezés mellett bizonyít az is, hogy a lövés hangját nem hallotta senki s hogy a golyó könnyen megakadt.

nal, a gőzfürdők 2 vaggonnal, a malmok 8 vaggonnal, a Harimann és Connen eég 1 vaggonnal, fél vaggont pedig a városházán helyeznek el, amelyből azok a kovácsok kapnak akik mezőgazdasági gépek javításával foglalkoznak.

Palicsfürdő 20 vagon szenét még a mai napon kiszállítják, úgyhogy azzal a mennyiséggel a fürdő szénszükséglete hosszabb ideig fedezve van és a fürdőszalon megnyitását most már mi sem hátráltatja.

A malmoknak kiutalt 5 vagon szén a köz szempontjából szintén rendkívül fontos, mert a szénhiány miatt szünetelő malmok nagy lisztkészletét most legálább, átszítáhatják, mert a liszt már a romlásnak volt kitéve.

De ebből a szénből általában csak olyan tíz mek kaptak, amelyek a köz érdekeit legjobban szolgálják. Seereiner Alfons gépészmérnök, ki a szén elszállítását végezte, szütemektől a szén árának a fedezésére métermázsánként 40 korona letétet vesz, de a végleges leszámlás csak akkor fog megtörténni, ha a szén számát a várós megkapja.

Itt említtük meg, hogy a cseh-szlovák szénelosztó bizottság élélmiszerekért csereképpen rövidesen 100 vagon szenet küld Szabadka részére. A dunai hajózás megnyitásával ezt a cserekelet minden akadály nélkül lebonyolíthatják. A cseh szlovák szénelosztó bizottság itteni képviselője és az ujvidéki szerb bank intézi ezt a cserekeletet s így remélhető, hogy a már szinte végzetes szénválság végleg el ut. Csak azután a gyömor eme fontos fűtanyagáért Szabadkán már most 30 koronát kérnek egy kilóért.

NAPI HIREK.

— **Miloszavlyevics tábornok Szabadkán.** Miloszavlyevics szerb tábornok hadtestparancsnok Szabadkára érkezett. A tábornok — hír szerint — hosszabb ideig fog Szabadkán időzni.

— **Hazajött a fősámvéző** Gőnezöl Peter városi fősámvéző visszajött Belgrádból, ahol több hivatalos ügyet intézett el.

— **Mennyibe került az aszfaltjavítás?** A városi tanács tudvalevőleg az aszfaltjavítási munkálatokkal Karsai Bertalan építkezési vállalkozót bízta meg. A javítási munkálatok már elkészültek és a városi tanács a teljesített munkáért 6891 koronát fizetett ki a vállalkozónak.

— **Az új lisztjegyek beszerzése.** A belgrádi kormány rendeletével kapcsolatosan a városi közéletmezési hivatal május hó 1-től új lisztjegyeket ad ki. Lisztjegyeket csak a szegénységi bizonyítvánnyal igazolt szegények, a rokkantak, az állami és városi tisztviselői és alkalmazottak részére állítanak ki. Az igazolványokra a lisztjegyeket a Wesselenyi-utcaiban levő városi közéletmezési hivatalban állítják ki. Azok az igazolványok, amelyek a közéletmezési ügyosztály bélyegzőjével ellátva nem lesznek, érvényüket veszítik.

— Felhívás a szülőkhöz.

A szabadkai feministák egyesülete Szabadka város összes iskoláinak az összes tanulók számára való megnyitása érdekében folyó hó 27 én, vasárnap d. e. fél 11 órakor a Bárany-szálló nagytermében nyilvános értekezletet tart, melyre a tanügyiránt érdeklődőket és mindazokat a szülőket, kiknek a gyermekei tanításában fennakadás állt be, meghívják.

— Műkedvelő előadás.

A „Szabadkai Kath. Legény Egyesület” saját helyiségében (Rákóczi-utca 20. szám) folyó hó 27 én — azaz vasárnap es e 8 órakor táncos egybekötött műkedvelő előadást rendez. Ez alkalommal színre fog kerülni három 1 folvonásos kis darab. **Elsőször: „Mamupipóke”,** vagy az (Arva Évike) című színmű. Irta: Farkas Imre, másodszer „A milliomos betörő” — színpadi tréfa. Irta Garvay Anlor; harmadszor „Falu végén kurta kócsma” Putófi verséből összeállította és színre alkalmazta dr. Hevesi Sándor. Zenéjét szerezte Nádor Mihály. Hogy a közönségnek minél élvezetesebb estélyben lehessen része, az első és második színdarab közt szóló énekszámok fogják a közönséget szórakoztatni. Ebben fellép Torma Zsiga is, aki különben is az egész előadást rendez. Jegyek máris kaphatók az egyesület helyiségében, valamint a tagoknál.

— Baleset munkaközben.

Evetovics Lajos 24 éves munkás a Braun Liza-féle fátelen munkaközben nem vigyázott és keze a gépbe szorult. A működésben levő gép három ujját lemetszette. A súlyosan sérült embert bevitték a mentők a kózkórházba.

— Hogyan találták fel az itatóspapírost?

Az itatóspapírost? Az itatóspapírost, amely a porzót manapság már egészen kiszorította, véletlenségből találták fel és pedig egy angol papírgyárban, Berkshireben. Az itatóspapíros tudvalevően — enyveéküli, gyöngén préselt papír. Iyent pedig a nevezett gyárban egyszer egészen véletlenül állítottak elő. Egy munkás ugyanis tévedésből nem tett enyvet a papíromasszához s a gyáros magánkülvül volt bosszuságában, hogy enyi papírosanyag kárba veszett. Csakhamar észrevette azonban, hogy az elromlott papírosnak az a tulajdonsága van, hogy a folyadékokat — és különösen a tintát magába szívja, anélkül, hogy valami folt maradna. Mint kitűnő üzletember, csakhamar felismerte eme felfedezésének nagy jelentőségét. Reklamot csinált az új fedezésnek s hihetetlenül rövid idő alatt eladta az egész készletét. Ez idő óta kizáróan csak itatóspapíros előállításával foglalkozik a gyár mind a mai napig. A mostani itatóspapíros különben valamivel drágább, mint az itatópapír, mert az itatóspapírosnak előállításához csak rongy használható; szalma, fa és hulladék e célra alkalmatlan.

— A tyukról, mely az állonosság utjára tévedt.

Egy királyhalmoki baromfitermelő írja a következő esetet; Sok év óta bevett szokásom, hogy minden tyuknak, ha tojott és ezt kedácsolással tudomra adta, egy marékka adtam buzát. Nem régen volt egy tyukom, amely igen szorgalmasan tojott, vagyis igen szorgalmasan, mindegy nap ugyanabban az időben jelentkezett kodácsolással, majd kárálással is buzáért. Míuthogy ennek a tyuknak fészkebe mások is többen tojtak, de azok nem jelentkeztek oly szorgalmasan, kezdtem gondolkodni a dologban. Egy időre minden tyukomat elzártam és csak ezt az egyet hagytam szabadon. És ime, mi történt? Az, hogy ökelme a mindennap tojást kodácsoló és buzáért károló tyuk bizony csak minden második nap szokott tojni, a közbeeső napokon tehát mindig jogyen buzáért jelentkezett és ezt az eljárását azzal leplezte, hogy mindennap, akkor is mikor nem tojott, egy és ugyanazon időben jelentkezett kárálással hirdette nekem a tojást, amely nem volt. Buzáért ez a tyuk, ime, a hamiszag utjára tévedt.

Kölcson Isztriának.

Belgrádból jelentik, hogy az isztriai kormány egy és fél millió korona kölcsön vételét jelentette be.

Dr. Laginját isztria kormányzójának nevezte ki.

A Korzó-Mozi műsorából:

Kedd—csütörtök: Izgalmas kalandorjáték, kiváló sláger: **A rejteley.** Drámai színjáték 5 felvonásban.

Péntek—vasárnap: Irodalmi téma. Külföldi sláger. Főszereplők: Liene Haid és Klits Vilmos a filmjátszás kiválóságai. **Az élet hullámai** társadalmi dráma 4 felv.-ban. Mesteri rendezés, Művészi feldolgozás.

A Lifka-Mozi műsorából:

Saját villanyfejlesztő telep

Csütörtök—péntek: Prof Nick Fantom szenialis detektívkalandja **Ejféli áray** izgalmasan nagyszerű színjáték 4 felvonásban. Főszereplők Bruno Kartner, Teréz Orla, Max Landa.

Szombat—vasárnap—hétfő: A szalon legzseniálisabb filmjondossága **A sphinx** Ellynor Glim bájos romantikájú szerelmi regénye 4 felv. közkívánatra.

Előzetes a kizdótulajdonos, Esz Antal Nyomda és Irodalmi Vállalat kiadványait könyvnyomdájában Szabadka, Rákóczi-utca 20. sz.

Bácskai utasok figyelmébe!

A „Délvidék” kapható Zombor, Baja, Ujvidék és Szabadka vasuti hírlap-árusítóinál.

Az öngyuladásos szén elosztása.

— **Palicsfürdő 20 vagon szenet kapott.** —
(Saját tud.) Szabadka, ápr. 24

A cseh-szlovák szénelosztó bizottság Belgrádnak szánt, de Szabadkán rekedt szénszállítmányából 38 vagon szén, amely már hosszú idő óta Szabadka állomáson vesztegett. Öngyuladásba jött. Ezt a 38 vagon szenet a városi hatóság lefoglalta a mérnöki hivatal javaslata szerint és azt a következőképpen osztotta el:

Palicsfürdő kap 20 vaggonnal, a Mária Valéria kózkórház 3 és fél vaggonnal, a járványkórház 1 vaggonnal, a vágóhid 2 vagon-

Tíz év

Ista: S. Bekor Malvin.

(Beszélés.)

Mest megszólalt az asszony. A hangja reszketett:

— A gyermekek már alusznak. Tölts egy éjszakát a régi szobámban és reggel megláthatod őket. Addig csak az apró emlékeket mutathatom meg...

Mérsémet és az ember gérnyedten követte kecses, sugaralajját, Bent, a jóliemert, kedves szobámban, ahol minden buter a régi helyén volt ma is, az asszony felesárvta a villanyt.

Magyogó valóság terült a szobára és a visszatért fény árulva látta, hogy minden his meg az ő volt lakóhelyén a gyermekeire emlékeztető dolgokkal van tele. Ott a kis asztalon a két kieselinykét cipőcskéi: kezdve az első hongolt játék-lábbelől egészen a gombos, sárga topánkáig. A Pistuka játékserei egy sarkban szépen somra rakva... Az édesmimuszalagjai, karcsúsítottai, szép rendben a fal mellett, zászaccinál, két selyemmel alábélelve... Ott, az íróasztalon egész esomó irás: komoly okiratok, az elemi iskolák bizonyítványai a végül az első feljebb leányosztály bizonyítványa és az első gimnium félelvi értesítése...

A falon pedig arképek. Egész sor arképek. Egyik két kis babát ábrázol, aki komolyan néz a gépbe, amelyből a fotográfus bácsi álnék igérete szerint madárka fog kiröppenni. A másik ingecskés kislány, aki komoly igyehesséssel próbálja szájába venni a lábaujját. Aztán már egész előkelő kis hölgy virágkosárral helyke urficska fehér matrózruhában. És így tovább sok-sok kisgyerek, aki mégis mind ugyanaz, szerető kézzel álltva össze, hogy valaki majd egyszer pótelhassa, amit elmúlást és szemmel kísérhesse egész gyönyörű fejlődésüket... És valamennyi képnél egy az aláírása, remegő, vezetett, majd egyre biztosabbra váló gyermekkezével: „Apuszkának, Erzsi, Pista“...

A férfi csak állt a szoba közepén és szédülten nézett maga körül. A megáldottság, a szegénykes érvése elűnt a szobából, mintha elfújták volna. Mest már nem érezte magát kellemelelon végéignek: megértette, hogy ő itt egy percig sem volt idegen, hanem a háznak ságen látott, keservesen nélkülözött ma. És megértette azt is, hogy az ő hámsága egy percre sem szűnt meg, mert szent volt az, ha megcsufolta is, ha elfeledte is, ha vetköszt is elléne. Aki egyszer hámságot kötött, leten nevével és áldásával, az — távossáék bérhova és bárki-vel — házas marad „holtáig és holtáig“...

Milyen jó volt itthon! Az elhagyott, a megszomorított és mégis az igazi otthonban!

Mest már a felesége szedra is fel mert pillantani, töredékemmel, bönbáncán, alásatosan:

— Te vártál rám? Tudtad, hogy vissza fogok térni?

Édít egy állott előtt, átszellemlt, fehér arccal, mint valami ádvésült lélek.

— Vártam rád. Tudtam, hogy vissza fogsz térni... Minden este vártalak...]

Az emberből mest kitért a zokogás; ugy borult fájó, mégis boldog könnyek között a felesége kezére.

— Megbocsáthatok neked még valaha az életben? Nem mest, majd egyszer, ha érdemesnek találász rá...

A világító szemű asszony pedig átkarolta, fölemelte magához és ugy szuttogta a fülébe:

— Alig vártam, hogy megbocsáthassak...

Az olajfa édes illata ugy áradt a nyáráji levegőben, mint egy végtelenül finomhang, mégis eget-földet betöltő diadalmas himnusz. Véga.

Özv. Kunetz Izidorné sz. Scheinberger Maresa az alulirt rokonság nevében is mélységes fájdalommal jelenti, hogy imárott férje illetve szeretett jó atyjuk, nagyatyjuk, testvérük

Kunetz Endor

életének 66-ik, boldog házasságának 28-ik évében f. évi április hó 24-én reggel 5 órakor mindannyiuk mélységes nagy bánatára elhunyt.

Drágu halottunkat április hó 26-án, pénteken d. u. 3 órakor a Terésia-téri 11. sz. gyűszházából kisérjük örök nyugvó helyére a helyb. iar. temetőbe.

Piliszi Frigyesné sz. Kunetz Erzsike Gräffeld Ottóné sz. Kunetz Sarola Kunetz György Kunetz Margit gyermekei. Kanak Ignác Füst Lászlóné sz. Kunetz Laura testvérei. Pilisi Jancsika Pilisi Teósa Pilisi Annaké Gräffeld Liny unokák.

Áldás és béke leugje körül parait!

Minden külön, értesítés helyett

Mész fehér darabos kőmentes

keresték, építvállalkosok és szállóbirtekosok vegyesrakományként Bécsbe, Bónát és Baranyamogyánák bármely vasúttállomásra, továbbá az együttesen megrendelhető. 100 kg-ként K. 98, szállás legkésőbb 14 napon belül eszközöltetik. Rendeléseket elfogad László Dezső, Szabadka, kiadólagos eladója az összes megadott területekre a Nevezenztoi méss és cementművek Rt. vénytársasága.

Kiadó Palics-fürdőn

f. évi május hó 1-től az ugynevezett

SCHULHOFF VILLA

ugyanott egyes szobák is kaphat

Szabadkai Takarékpénztár és Népbank.

Kapható:

- Répanag
- Muharmag
- Heremag
- Frank-kávó
- Mazsola
- Mandula

I. r. Stearinvertva

Kék kő

Kene-pótló

Borhály. szarpan

Szélkötés szőnye

Szélkötés szőnye

Muharmag kővel

legerősebb

ZSIRSZODA

szappan, szappan, szappan és mások.

HOJCSK GYÁR,

Kővár-nyelvére, 1919. 26.

Denaturált szesz kapható

nagyban és kicsinyben

Kertész ezeltt Décsel

sóráktárában, Wesselényi és Damjanics-u. sarkán. Tauszig ház.

Értesítés!

Értesitem a tisztelt örökös közönséget, hogy a mai naptól mindennemű gabonát elfogadok értékre és darálására. Szives pártfogásukat kérve maradtam hentelettel.

Kohán Vinoxé

a Herzberger-gőzmalom bérlelője.

(Volt Lengyel-malom)

Építők figyelmébe.

Btvállalek nagyobb kisebb építkezést, átalakítást, javítást, kőműves- és ácsmunkákat jutányos árban építési anyagok beszerzését is elvállalom. Tisztelettel:

FARKAS KAROLY

építési vállalkozó

Érdeklődni lehet: BRANCIO fedrásnál B. utca nyi u

Apróhirdetések

Egy szó ára 30 fillér. A legkisebb hirdetés 30 fillér. Felvillagosítást hirdetésben a kiadóhivatal. Telefon 300.

Kossuth-utcán 2 ágyas szép butorozott szobát keresek 334-

Palicson kiadó szoba nyár Nagy Ferenc-villában, földmivestkola mellett.

Egy pár 38-as kivágott la ezipő eladó. Cim a kiadóban.

14-15 év körüli magyarul bunyevácul tudó leány kifutóleán nak kerestetik Cim a kiadóban 312

Vennék esztergapadot esuo távoliság 200-300 ig Simon Ján malemtulajdonos Bajmok, 321

Újlag érkezett zsakos füge nagybani vételnél, míg a kész tart, kilenc koronáért ajánlan Csallikovits Testvérek Újv dök. 320-

Keszthelyt végzett 30 év nőtlen gazdatiszt, aki a magyar német, szerb, román nyelvet bír eddig önállóan gazdálkodott képtenség alélis fel volt mentve Ön vezetését vállalja kisebb gazdaságak vagy szállóbirteknek, ezen a téren is alapos praxis rendelkezik. Erköiesi és pénzbe garancia rendelkezése áll Szerb igényü. Cim a kiadóban. 300

Arankamentes heremag muharmag kapható Ivandó Györgynél, Wesselényi u. 200-

Fiatall, szolid leány pusztá szobalánynak ajánkózik. Levele „szóke jeligére“ a kiadóba ke 326-

Egy ház eladó 1 kör Kiniz utca 402 Bővebb felvillagosít VIII k. Puskás u. 318 alatt

Egy ügyes cukrász segéd felv tetik Füzst cukrásznál. Ugy ott egy udvaros is felvétetik. 32

Legjobb minőségű kapó ekék, töltégetővel, azonnali szállásra kaphatók. Gyantár Tam Topolya. Ugyanott begnér seg állandó munkára felvétetik. 228

Kiadó berek nagyban és kicsinyben és 1000 gyökerez kődi ka Királyhalmás Szobanya Be talannál, Ozorda Bódog utca sarok 201-

EGY ház eladó

1 kör Kinizsi utca 432 Bővebb felvillagosítás VIII k. Puskás u. 318 alatt.

Sparga

Megrendelhető Beró Podmaniczky kertésznőben, Telefon 406.